

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

2021

Nr 12

LANDSKAPSLAG

om tillämpning på Åland av polislagen

Föredragen för Republikens President den 30 december 2020

Utfärdad i Mariehamn den 28 januari 2021

I enlighet med lagtingets beslut¹ föreskrivs:

1 §

Syfte och tillämpningsområde

För att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt för att i övrigt tillförsäkra allmänheten skydd och annan hjälp ska polislagen (FFS 872/2011) tillämpas på Åland med de avvikelser som anges i denna lag.

Ändras polislagen ska ändringen gälla på Åland från tidpunkten från dess ikraftträdande i riket, om inte annat följer av denna lag.

2 §

Förvaltningsmyndighet

De förvaltningsuppgifter som enligt polislagen ankommer på polisen ska på Åland skötas av Ålands polismyndighet till den del uppgiften grundar sig på lagtingets lagstiftningsbehörighet eller med stöd av republikens presidents förordning (2020:34) om polisförvaltningen i landskapet Åland ska skötas av landskapets polis.

Närmare bestämmelser om Ålands polismyndighet finns i landskapslagen (2000:26) om Ålands polismyndighet.

3 §

Polisens uppgift

Polisens uppgift är att trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning

och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Polisen ska upprätthålla säkerheten i samarbete med andra myndigheter samt med sammanlutningar och invånarna och sköta det internationella samarbete som hör till dess uppgifter.

Polisen ska dessutom sköta uppgifter i samband med tillståndsförvaltningen och andra uppgifter som uttryckligen föreskrivs i lag samt inom ramen för sina uppgifter ge var och en den hjälp som han eller hon behöver. Om det finns grundad anledning att anta att en person har försvunnit eller råkat ut för en olycka ska polisen vidta de åtgärder som behövs för att finna personen.

I förundersökningslagen (FFS 805/2011) föreskrivs om förundersökning av brott och i tvångsmedelslagen (FFS 806/2011) om tvångsmedel i samband med förundersökning av brott.

4 §

Bestämmelser som inte ska tillämpas

Inom lagtingets lagstiftningsbehörighet ska följande bestämmelser i polislagen inte tillämpas:

1) 1 kap. 10 och 12 §§. Istället tillämpas 7 § i denna lag beträffande polismäns och väktares uniform och 6 § i denna lag beträffande definition av polisman.

2) 2 kap. 17 § 4 mom., 22 §.

3) 5 kap. 1 § 4 mom., 49 § 1 mom.

¹ LF nr 31/2019-2020

LKU bet. nr 16/2019-2020

4) 5 a kap.

5) 9 kap. 2 § 2 mom., 2 a §, 9 §, 9 a-j §§. Istället tillämpas 11 § i denna lag gällande internationellt samarbete.

5 §

Hänvisningar

Inom lagtingets lagstiftningsbehörighet ska hänvisningen till

1) lagen om behandling av berusade (FFS 461/1973) i 2 kap. 2 § 3 mom. i polislagen avse landskapslagen (1974:21) om behandling av berusade.

2) lagen om sammankomster (FFS 530/1999) i 2 kap. 8 § 3 mom. i polislagen avse landskapslagen (2010:30) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om sammankomster.

3) vägtrafiklagen (FFS 267/1981) i 2 kap. 11 § 2 mom. i polislagen avse vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland. I landskapslagen (2011:36) om tillämpning av fordonslagen föreskrivs om tekniska vägkontroller.

4) lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (FFS 390/2005) i 2 kap. 14 § 1 mom. i polislagen avse landskapslagen (2007:98) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.

5) lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (FFS 616/2019) i 5 kap. 41 § 1 mom., 55 § 2 mom. och 7 kap. 6 § i polislagen avse landskapslagen (2019:74) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om dataskydd.

6) lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (FFS 1054/2018) i 5 kap. 60 § 1 mom. i polislagen avse landskapslagen om tillämpning på Åland av riksförfattningar om dataskydd.

7) lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (FFS 621/1999) i 5 kap. 60 §, 7 kap. 1 § 2 mom. och 3 § 2 mom. i polislagen avse landskapslagen (1977:72) om allmänna handlingars offentlighet.

6 §

Terminologi

Vid tillämpningen av polislagen avses med

1) *polisman* en tjänsteman som hör till polisbefälet, polisunderbefälet och polismanskapet för vilka närmare bestämmelser finns i landskapslagen om Ålands polismyndighet och i landskapsförordningen (2000:34) om Ålands polismyndighet.

2) *chef för polisenhet och chef för polisinställning* polismästaren. Närmare bestämmelser

om polismästaren finns i landskapslagen om Ålands polismyndighet.

3) *polisdistrikt* Ålands polismyndighet.

7 §

Uniform och beväpnning

Landskapsregeringen bestämmer efter samråd med landshövdingen om polisens uniform och beväpnning.

Polismän och väktare ska i tjänsten bära uniform då uppdragets art eller karaktär förutsätter detta.

Uniform får också bäras under resor som har samband med tjänsteuppdrag och vid representation. Polismästaren beslutar om användning av uniform i andra sammanhang.

Polisuniform och polisiära beklädnadsartiklar får inte användas av andra än polismän. Ingen får heller använda en dräkt eller beklädnadsartikel som på ett förvillande sätt påminner om en sådan uniform eller beklädnadsartikel så att användaren kan förväxlas med en polisman. Förbudet i detta moment ska inte gälla väktare som avses i 2 mom. eller den som med stöd av lag har rätt att använda föreskriven uniform eller beklädnadsartikel.

Trots 4 mom. kan polismästaren ge tillstånd till användning av polisuniform vid teaterföreställningar och vid motsvarande evenemang.

8 §

Behandling av personer i förvar hos polisen

I lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (FFS 841/2006) föreskrivs om behandlingen av häktade, anhållna och gripna som med stöd av lag hålls i förvar hos polisen.

9 §

Ersättning till teleföretag

Med avvikelse från 5 kap. 62 § 1 mom. i polislagen ska landskapet ersätta ett teleföretag för direkta kostnader som företaget förorsakats av att ha biträtt myndigheterna på de grunder som anges i bestämmelsen. Beslut om betalning av ersättning fattas av den enhet vid Ålands polismyndighet som utfört åtgärden i fråga.

Med avvikelse från 5 kap. 62 § 2 mom. i polislagen får rättelse av beslutet skriftligen begäras hos Ålands polismyndighet inom 30 dagar från delfäende av beslutet. Av rättelseyrkandet ska framgå vilket beslut som avses, hurdan rättelse som begärs och på vilka grunder rättelse begärs. Ålands polismyndighet ska behandla begäran om rättelse skyndsamt. Det beslut som Ålands polismyndighet fattat med anledning av rättelseyrkandet får överklagas genom besvär i enlighet med 14 § i denna lag.

10 §

Skadestånd och arvoden

Med avvikelse från 8 kap. 1 § 1 mom. i polislagen ska person- och egendomsskada som orsakats utomstående genom en tvångsåtgärd som Ålands polismyndighet vidtagit ersättas av landskapets medel.

Med avvikelse från 8 kap. 3 § i polislagen ska tjänstemäns och arbetstagares ersättningsansvar gälla skyldighet att till landskapet betala vad landskapet erlagt i ersättning enligt 4 och 6 kap. i skadeståndslagen (FFS 412/1974).

Med avvikelse från 8 kap. 4 § i polislagen ska ersättning och arvode för hjälpverksamhet som en person gett Ålands polismyndighet och ersättning för olycksfall eller yrkessjukdom som drabbat en person som bistått Ålands polismyndighet betalas av landskapets medel.

Med avvikelse från 8 kap. 6 § 3 mom. i polislagen ska kostnader för vård och läkarhjälp betalas i förskott av landskapets medel.

Med avvikelse från 8 kap. 7 § 1 mom. i polislagen ska beslut om ersättning för skador enligt 8 kap. i polislagen och beslut om betalning av arvode fattas av Ålands polismyndighet.

Med avvikelse från 8 kap. 4 § 2 mom. ska ärenden som gäller ersättning för olycksfall eller yrkessjukdom behandlas av Ålands landshövdingens regering.

Ålands polismyndighets beslut om ersättning enligt 8 kap. i polislagen får inte överklagas. Med avvikelse från 8 kap. 7 § 2 mom. i polislagen får ändring i ett beslut om arvode sökas i enlighet med 14 § i denna lag.

11 §

Internationellt samarbete

I fråga om rättslig hjälp och handräckning som polisen ger polisen i en annan stat, i fråga om rättslig hjälp och handräckning som polisen får från en annan stat och i fråga om andra staters polismäns rätt att utöva samma befogenheter som finländska polismän gäller vad som föreskrivs särskilt eller avtalats i internationella konventioner som är förpliktigande för Finland och Åland.

Vid tillämpningen av 5 kap. 27 § i polislagen ska vad som föreskrivs i Schengenregelverket som är bindande för Åland gälla beträffande en i artikel 31 i Schengenkonventionen avsedd behörig tjänstemans rätt att fortsätta observation eller teknisk observation av en person på Åland. Dessutom förutsätts att en finländsk eller åländsk polisman eller, inom ramen för sin behörighet, en finländsk gränsbevakningsman eller tullman inte omedelbart kan fortsätta observationen eller den tekniska observationen på Åland.

Vid tillämpningen av 5 kap. 43 § 3 mom. i polislagen ska beträffande internationella kontrollerade leveranser som hör samman med internationella avtal eller andra förpliktelser som är bindande för Finland och Åland dessutom gälla vad som särskilt föreskrivs i lag.

12 §

Övriga avvikelser

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 9 kap. 4 § 1 mom. i polislagen ska lagen om frivilligt försvar (FFS 556/2007) inte tillämpas på Åland.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 9 kap. 6 § 3 mom. i polislagen kan kostnader för tvångsutförandeåtgärder betalas i förskott av landskapets medel.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 9 kap. 8 § i polislagen kan landshövdingens regering på de grunder som anges i nämnda bestämmelse fatta beslut om att begränsa trafik eller vistelse i ett objekt som ska tryggas eller skyddas och i dess omgivning, eller förbjuda att föremål eller ämnen som äventyrar säkerheten förs till området. Beslutet ska tillkännages genom offentlig delgivning enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland eller på annat lämpligt sätt.

13 §

Straff

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet obehörigen använder polisens emblem, antingen som sådant eller upptaget i märke eller bildlig framställning, eller använder märke som är förvillande likt polisens emblem, ska för *obehörig användning av polisens emblem* dömas till böter.

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot förbudet i 7 § 4 mom. ska för *obehörig användning av polisuniform* dömas till böter, om inte strängare straff föreskrivs någon annanstans i lag.

Den som

1) underlåter att lyda en befallning eller ett förbud som en polisman för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet eller utförandet av ett uppdrag meddelar inom ramen för sina befogenheter,

2) vägrar lämna en polisman personuppgifter som avses i 2 kap. 1 § 1 mom. i polislagen,

3) underlåter att följa ett tydligt tecken eller en befallning som en polisman ger enligt 2 kap. 11 § 1 mom. i polislagen för att stoppa ett fordon eller få det flyttat,

4) försummar sin biståndsskyldighet enligt 9 kap. 3 § i polislagen, eller

5) utan anledning tillkallar polis eller försvårar polisens verksamhet genom att lämna falska uppgifter,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans, dömas för *tred-ska mot polis* till böter eller fängelse i högst tre månader.

14 § *Besvär*

Ett beslut som Ålands polismyndighet fattat med stöd av denna lag får överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol.

Besvär över lagligheten av landskapsregeringens beslut får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen.

15 § *Närmare bestämmelser*

Landskapsregeringen kan inom lagtingets lagstiftningsbehörighet genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om

- 1) polisens funktionella ledningsförhållanden,
- 2) polisens emblem, tjänstemärke, personkort, utseendet på polisens fordon samt grafiska profil i övrigt,
- 3) hur polismäns ställning ska anges och polismän identifieras och
- 4) tecken och metoder vid stoppandet av fordon.

Om inte landskapsregeringen inom ramen för lagtingets lagstiftningsbehörighetsområde genom landskapsförordning beslutat om avvikelser från riksbestämmelserna, ska på Åland iaktas statsrådets och inrikesministeriets förordningar med närmare bestämmelser om:

- 1) maktmedels- och skyddsredskap,
- 2) anmälningar och utredningar om utövan- det av befogenheter enligt internationella överenskommelser,

- 3) förvaring och egendom som tagits om hand,
- 4) polisundersökning,
- 5) automatisk övervakning av vägtrafiken,
- 6) definitioner av användningen av maktmedel, träning i och uppföljning av användning av maktmedel, rätt att bära maktmedelsredskap och övervakning av användningen av maktmedel,

7) fasttagande, förvaring och avlivande av djur,

8) handräckning till andra än tullverket och gränsbevakningsväsendet,

9) registrering av polisåtgärder,

10) tekniskt utförande av säkerhetskontroll- åtgärder, hur säkerhetskontroller ska ordnas i praktiken och om ordnade av säkerhetskontrollutbildning samt

11) ordnandet av och tillsyn över användningen av hemliga metoder för inhämtande av information i 5 kap. i polislagen, samt om dokumentering av åtgärderna och om de rapporter som ska lämnas.

Om inte ärendet hör till området för lag kan landskapsregeringen inom lagtingets lagstiftningsbehörighet meddela polisen närmare föreskrifter och anvisningar om de åtgärder som enligt denna lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser ska vidtas av polisen.

16 § *Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

Genom denna lag upphävs polislagen (2013:87) för Åland.

Mariehamn den 28 januari 2021

VERONICA THÖRNROOS
lantråd

Harry Jansson
föredragande minister